

onderscheiden een bewustzijn van mij zelf, van mijn bevinding, en een bewustzijn, dat gegevens van het huis beval. Als wij afzien van deze laatste gegevens, houden wij over een ik, dat in gestadige verandering verkeert en dat niet mag verward worden met het zuivere of innerlijke ik. Dit laatste ik openbaart zich bij een kind eerst op zijn derde levensjaar ongeveer, als het kind gaat zeggen: „ik houd veel van u“, inplaats van „Jantje houdt veel van u, moeder!“ Doch wat is er op tegen om aan te nemen, dat de kreten van blijdschap en droefheid bij een kind in de eerste drie levensjaren het bewijs zijn, dat het reeds zijn eigen bevindingen heeft?

Het terrein waarop ziel en lichaam nog niet te onderscheiden zijn, zoodat men kan spreken van een psycho-somatische natuur of een psychovitale levenslaag is dus heel gering. Een groot deel van het gedrag en al de belevingen vallen daarbuiten. Welke grond is er dus om daarin de erfelijke eigenschappen te zoeken?

Het probleem van ons onderzoek kan dus beperkt worden tot dat van de verhouding van het lagere (onbewuste) leven bij een klein kind tot het hogere (zelfbewuste) leven. Het onbewuste leven onderscheiden we met Dr A. Kuypers: „Het onbewuste in de nieuwere paedagogische psychologie“, 1931, p. 70, in tweeën. „Wat van buiten uit in de ziel kwam, daar verbindings aangaat en werkt, momenteel evenwel niet door een bewustzijnsstraal van het ik wordt getroffen, heet onderbewust. Wat van binnen uit, van uit de psycho-somatische natuur zelf opkomt, en den geheelen mensch tot in zijn hoogste functies kan beïnvloeden (het drijfleven bijv.) zonder dat het door het ik bewust gemaakt wordt of ook gemaakt worden kan, heet onbewust“. Volgens dezen schrijver mag het hogere uit het lagere niet worden verklaard, maar hij wil onderzoeken, in hoeverre het lagere zich in het hogere manifesteert. Zijn gezichtspunt is juist omgekeerd aan dat van Prof. W. J. Aalders, die in de „Grond der zedelijkheid“, 1930, p. 23, spreekt van het zich manifesteren van het hogere in het lagere, van de pneuma in de psyche.

Manifesteeren beteekent iets ontsluiten voor een waarnemer door houding of gedrag. Daarop is dus het oog van beide onderzoekers gericht. Op ons standpunt is de onderscheiding van een hoger en lager leven, in dezen zin, niet te aanvaarden. De houding, de functies (werkingen) en het gedrag zijn voor ons niet de hoofdzaken van het leven. Er is van meet af in het jonge menschenleven een leidende werking des Geestes, die aanstuurt op het door God bepaalde geheel. Ook is er van meet af een ik-betrokkenheid, die zich, onder de leiding des Geestes, uitstrekt over het lichaam en die de stof biedt tot vorming van de persoonlijkheid. Op die wijze zien wij den wordenden mensch als één geheel, dat later als bestaande uit ziel en lichaam onderscheiden wordt.

(Slot volgt.)

Den Haag.

LOS.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Zendingsproblemen van heden.

Problemen voor de zending zijn er altijd geweest, en zullen er ook wel blijven.

Iedere tijd toch brengt nieuwe vraagstukken naar voren, of legt op oude kwesties meer nadruk dan vroeger.

Ook heeft elke zendingscorporatie, hetzij van kerken, hetzij van verenigingen, haar eigen moeilijkheden. In hoofdzaken moge men het aardig eens zijn, en eenzelfde weg volgen, in bijzonderheden (en daaronder zeer belangrijke) werkt men uit eigen principes en stelt men zich eigen doelen.

Het is goed, ook om van elkander te leeren, om niet bij eigen zendingsarbeid te blijven staan. Te minder is dit wenschelijk, omdat de wereld „klein“ is geworden: landen en volken leven niet meer geïsoleerd; en tegenover de zending der Roomsche kerk treedt ook de Protestantische zending meer dan ooit te voren als een eenheid naar buiten, als besliste wereldzending.

En dan blijkt bij nadere beschouwing, dat deze eenheid allereerst uitkomt in het hebben van dezelfde zorgen, die op de verschillende onderdeelen meer of minder drukken, en in het opkomen en werken der zelfde vraagstukken, die om oplossing roepen.

Hier ontmoeten wij den Internationalen Zendings-Raad, I. Z. R.

Het mag wel als algemeen bekend worden verondersteld, wat deze I. Z. R. is en wil en doet. Hij is een langzaam gerijpte vrucht der Wereld-Zendings-Conferentie van Edinburg 1910, en heeft een betekenis gekregen, zoo groot, dat wij werkelijk niet zouden weten, als wij hem missen moesten.

Prof. Schlunk typeert in een enkel zinnetje dezen Raad: „De I. Z. R. is heel wat meer als slechts een belichaming van den zendingswil van

het Protestantisme der geheele wereld, hij is ook een arbeidscentrum, van waar de werkingen uitgaan in alle landen“ (Neue Allg. Miss. Z. Januari 1936). Zijn bestaan is een prediking dus van hetgeen de Christelijke kerken willen: zending! Maar tegelijk werkt hij op de zending in en geeft de zendingscorporaties „raad“.

Daarop moet de aandacht gevestigd worden.

De leiding, welke van den I. Z. R. uitgaat is radend, is wenken gevend, is helpend ook als men dit wenscht. Overigens blijven alle aangesloten vrij om gemeenschappelijk gestelde resoluties toe te passen in eigen arbeid; men kan den „raad“ afwijzen.

De voorzitter en tegelijk de ziel is sinds bijna 25 jaren Dr John R. Mott, die niettegenstaande zijn 70 jaren frisch en groen blijft. De laatste drie jaren bezocht hij niet minder dan 26 landen, waar hij overal de leidende krachten bijeenbracht, om samensprekingen te houden over den arbeid.

Dat hij niet alleen staat, maar uitstekende krachten ter zijner beschikking heeft, ligt voor de hand. De namen der twee hoofdsecretarissen mogen wij wel even noemen: W. Paton en Dr A. L. Warnshuis; Dr Mott overziet het geheel, de secretarissen hebben hun aandacht op de onderdeelen.

Deze I. Z. R. is wel de eenige corporatie, welke de zendingsproblemen voor de zending als geheel overzien kan en beoordeelen en ook raadgeven.

In 1932 hield hij een gewichtige vergadering te Herrnhut, gevolgd in den herfst van het vorige jaar te Northfield in Amerika. Duidelijk trad aan het licht, hoe in de laatste drie jaren het wereldbeeld, en daarmee ook het zendingsaspect veranderd was. Van alle kanten drongen zich de veranderingen op en noodzaakten tot ingaande behandeling; zelfs werd 't noodig geacht, niettegenstaande de groote bezwaren, weer een Wereldconferentie te houden in den zin van de Meeting op den Olijfborg in 1928. Maar over deze zaak spreken wij liever in een afzonderlijk artikel.

In de verschillende secties der genoemde vergadering van den Raad kwamen de volgende kwesties aan de orde, om in de volle bijeenkomst tot een decisie te komen: het financiële vraagstuk, de heidenprediking, de verhouding van de jonge en oude kerken, en de samenwerking.

Dat de kwestie der finantiën op het tapijt kwam, mag niet verwonderen, wel echter, dat het o.a. in 't verslag van die vergadering door Prof. Schlunk gegeven, het eerst genoemd wordt. Een bewijs, hoe het nijpen gaat. Zendingarbeid eischt nu eenmaal offers; het werk verslindt, niettegenstaande strenge zuinigheid en steeds verder doorgevoerde bezuiniging, zijn honderdduizenden en miljoenen.

Nu, de volken, de kerken zijn gewillig genoeg geweest, vele jaren lang; gewillig en ook bij machte om te doen wat gevraagd werd. Maar het woord „crisis“ heeft ook bij de zending heel wat te zeggen gekregen. Engeland en Amerika brachten verreweg het meeste bijeen, elk jaar opnieuw; maar bij deze landen is de achteruitgang van inkomsten dan ook het sterkst: niet minder dan 40 pCt.; en het spreekt wel vanzelf, waar de ontvangsten tot bijna de helft daalden, dat de vraag nijpend is geworden: welk deel van den arbeid moet losgelaten? Met het terugroepen van zendingen, het verlagen der tractementen en salarissen enz. is men niet gebaat; hier moet worden afgesneden wat altijd onmisbaar werd geacht en de zending in de oogen der heidenwereld met grooten glans omgaf, ik bedoel: de schooldienst en hospitaaldienst met name.

Het is bekend genoeg, hoe de Engelsche en Amerikaansche zending met deze hulpdiensten buitengewoon naar voren is getreden; allerwegen werden hogescholen en universiteiten opgericht, en ziekenhuizen ingericht, welke de zendingsinkomsten voor het grootste deel verslonden. Dat kan zoo niet langer. Dus sluiten?

Men kan de kerken op het veld ook niet zwaarder „belasten“; de Inlanders verdienen zoo weinig, en bovendien bestaan de meeste inlandsche kerken voor verreweg het grootste deel uit minder bedienden.

Dit laatste vormt een probleem op zichzelf. Hoe moeten die arme menschen geholpen worden? Men staat nog verbaasd over de gewilligheid van het geven der Christen-Inlanders, dat doet denken aan het „boven vermogen“, waarvan de Schrift spreekt.

Een ander probleem hangt met het genoemde ook samen. Het is toch zonder tegenspraak een plicht der jonge kerk om evangeliseerend in eigen omgeving op te treden. Het licht, van God door de zending ontvangen, moet op den kandelaar gezet, ja allerwege worden heengedragen.

Maar hier drukt nog heel iets anders dan financiële zorgen; de inrichting en verzorging van eigen kerkelijk leven vereischt zooveel kracht en inspanning, dat men aan het „buitenwerk“ niet toekomt. Dit is niet altijd te verontschuldigen; er is hier ook bij velen laksheid. Maar toch dreigt er groot gevaar bij verzuim: de kerk wordt vreemd, behoudt een vreemd karakter en stoot de Inlanders af. Maar ook gaat de ontwikkeling der kerk niet den goeden kant uit; in leer en leven moet het een Oostersch cachet krijgen. Hoe nu hierin verandering ten goede te brengen?

Men zal zeggen: de zending moet de jonge kerken helpen! Maar de nationalistische geest werkt ook hier door, en de hulp wordt zoo gemakkelijk afgewezen. Helpt de zending niet, dan sterft de evangeliserende kracht in de Inlandsche gemeenten; en wordt de hulp wel aanvaard, dan komt het besef van eigen verantwoordelijkheid in het gedrang.

Ook de verhouding tusschen de jonge en oude kerken vraagt meer dan ooit de aandacht. Op de vergadering te Northfield hadden de verlegende woordigers der jonge kerken zelf een „oorkonde“ ingediend, waarin hun inzichten duidelijk werden uiteengezet. Maar ook hier viel ons op, gelijk ook bij andere besluiten, dat de Bijbel niet genoemd wordt; men spreekt wel van Openbaring, maar het boek der Openbaring Gods werd niet op den voorgrond gezet. Laat de zending aan de Inlandsche kerken den Bijbel als richtsnoer geven, overkort en zonder critiek! Bij het licht van dat Woord moeten de kwesties worden gezien en behandeld.

Ten slotte moet het probleem der samenwerking worden genoemd.

Dat is een heel hangijzer, waarvan het woord „samenwerking“ reeds velen kopschuw maakt. Het komt er echter op aan, goed te onderscheiden. Samenwerking is geen samensmelting; en zij kan ook op zeer onderscheidene wijzen geschieden. Trouwens, zij is er ook reeds op de meeste zendingsterreinen. En hier heeft de I. Z. R. een van zijn gewichtigste taken. Daarop te wijzen vraagt echter een afzonderlijk artikel.

J. D. W.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Het Tweede Reveil en wij.

III.

Ik kom nu tot mijn derde punt in mijn klacht.

We zijn te afgescheiden geworden.

Niet alleen daarin, dat we als Gereformeerde Kerken ons bij de Overheid hebben laten erkennen als „Gereformeerde Kerken“ (tusschen aanhalingsteekens!) nummer 1 tot nummer zooveel. Dat is al erg. Dat is niet alleen collegialisme, maar doet ons ook een afgescheiden positie innemen. Ik heb over die erkenning onder dien naam destijds als student uitvoerig met Dr Kuypers gesproken. Een andere erkenning scheen destijds niet mogelijk te zijn. Maar moeten we daarin blijvend berusten?

Maar dit is het ergste niet. Als kerken der Doleantie zeiden we het juk af te schudden voor heel het dorp of heel de stad, in elk geval voor heel de plaatselijke kerk. En het was onze roeping de ongehoorzamen tot de gehoorzaamheid des geloofs te bewegen. Dat was het Doleantie-ideaal. Waar is dat ideaal gebleven? Het zou tenminste in krachtigen Evangelisatie-arbeid bij ons doorwerken. Wij namen immers met dat ideaal de zorg voor de afgedwaalden op ons. Gewis, er is gedurende de latere jaren meer en meer kerkelijke Evangelisatie gekomen (want daarover heb ik het hier). Vooral door sommige plaatselijke kerken. Ik erken dat gaarne. Met dankbaarheid. Maar trots alle aansporingen kwam het niet tot een gezamenlijk mobilisatie en een parig aanvallen van den vijand daar waar het ongeloof zich het meest concentreert. En dat in den tijd van zoo grooten afval.

De Kerk van Zierikzee bracht op de Synode van Middelburg (1933) een verzoek. Daarin werd verzocht om: (a) een algemeene opwekking tot den evangelisatie-arbeid tot onze kerken te doen uitgaan; (b) generale deputaten tot nadere regeling van dezen gezamenlijken arbeid, voor zoover dat noodig mocht zijn, te benoemen, welke deputaten er op toezien zouden, dat het werk door de kerken ter hand genomen werd, en waar verband of hulp vereischt werd, deze te geven of helpen geven; en (c) een kweekschool op te richten, waar broeders en zusters in het ambt der geloovigen opgeleid zouden worden om op dit terrein werkzaam te zijn (dus niets minder dan een Moody Institute op Gereformeerden grondslag).

De kerkeraad kreeg nul op het request.

Wat de opwekking tot de kerken betreft, zoo sprak het synodaal rapport uit, „dat er vele zaken zijn, die de belangstelling der kerken verdienen, doch niet altijd hebben. Waar zouden we blijven, indien de synode voor al die dingen opwekkingen liet uitgaan?“ Zoo staat er letterlijk. Zulk een redeneering grieft en bedroeft. Behoort de evangelisatie-arbeid niet tot de bijzondere taak der Kerk? Ja, of neen? Ja! zeggen we allen. Maar dan mag die taak ook niet op één lijn gesteld met „al-die-dingen“!

Waarom wil men die opwekking niet? Ten tweede, „zou zulk een opwekking onbillijk zijn voor die kerken, die met ijver evangeliseren en ook voor de nog niet zoo weinige, die niet behoeven te evangeliseren“. Dit staat er weer letterlijk zoo in het synodaal rapport. Alsof er zulk een opwekking niet zou kunnen staan, dat ze niet gold voor die kerken, die met allen ijver reeds daarin bezig zijn! En welke zijn die kerken „die niet behoeven te evangeliseren“? Ik weet het niet. Zoo er al in de naaste omgeving geen afval is, dan hebben ze toch zeker een roeping om mede te evangeliseren met die kerken, die midden in den afval zitten. Juist voor zulk verband dienden de deputaten.

Eindelijk zegt het rapport: „In de derde plaats is het de taak der kerkvisitatoren, om, indien hun blijkt, dat eenige kerk nalatig is in het evangeliseren, haar op te wekken van haar dwaalweg terug te komen“. Dit is juist in gewone gevallen. Maar gaat er nooit een opwekking van een synode of van haar deputaten uit tot de kerken?

Immers herhaald...

Wat de deputaten...
...niet voor dergelijk...
...hebben bijvo...
...Zeeland gewerkt...
...in andere provin...
...ale deputaten...
...te leiden, te hulp...
...l a s s i c a...
...daarvoor; we hel...
...arbeid met depu...
...of nationale eva...
...voor? Opdat de...
...nomaal konden bi...
...En dat zou ze...
...aak door de ge...
...nationale aange...
...gevoerd werd. D...
...taak gevond...
...wanneer dan we...
...gedenken?

En de oprichtin...
...na een kweeksc...
...niste kans. Ove...
...nimmigheid en c...
...redien geven de...
...nende voorber...
...cursussen“. ...
...rapport er bij dat...
...school, verbonden...
...gelatie in een e...
...den schijnt echte...
...nd de taak der g...
...ener vereniging...
...Geen kweekscel...
...het keerpunt“. Al...
...hand genomen w...
...nige dan besliss...
...In „misschien i...
...als die het nu ni...
...giche School no...
...en vereniging“...
...mak nog. Trots d...
...It had gehoor...
...evangelisat...
...dat zij een flinke...
...en ontwerpen, e...
...en werk door al...
...deze kerken, m...
...en en saam in...
...de is alle saar...
...Het heeft ni...
...niet begripen, d...
...der kerken in d...
...trag kan zijn. W...
...Ware er zulk...
...kerken uitgega...
...angevat, en indi...
...lag gemaakt wa...
...te geven, wat had...
...ganseerde Evan...
...maar ook wat in...
...aan zijn geworde...
...Zierikzee gewe...
...Ook hier past...
...dreeft te zijn.

Ik spreek hier...
...den en over hun...
...Grosbeide-Schou...
...hoorden te doen.

III.

Ik moet nog o...
...het verlaten der...
...een reformatie l...
...staan. In het...
...lijvende boeteke...
...danrom schrijft l...
...Daar was een...
...Doleantie. Daar...
...We dachten er...
...aan. De bedoel...
...waren onderling...
...V.U. was voorle...
...Ik was nog ma...
...ling en de ouc...
...helpen aantreke...
...Met alle respect...
...en diakenen, ma...
...was er eer op...
...daarvoor houdt...
...en dies op de c...
...tingen.

Daar waren ee...
...komsten. Ik de...
...van den heer W...
...noodigd werden...
...delijke. Waar z...
...beweging gues...
...wa aan one?

Er was toen...
...remd“ was. Ma...
...heeft velen va...
...gebracht, hetzij i...
...in de dankbaarh...
...De Kerk was...
...zied. Thans ga...
...labben louter er...
...Er was toen...
...lijken en vereten...
...dan waar zij di...
...migen u willen t...
...spreken. En mo...
...treet symptoom...
...zooveel strijd v...
...noodig heb, en d...
...zonder moe...
...maareen w...
...terronde b...
...herof, volk...
...doen. Maar m...

Daar waren ee...
...komsten. Ik de...
...van den heer W...
...noodigd werden...
...delijke. Waar z...
...beweging gues...
...wa aan one?

Er was toen...
...remd“ was. Ma...
...heeft velen va...
...gebracht, hetzij i...
...in de dankbaarh...
...De Kerk was...
...zied. Thans ga...
...labben louter er...
...Er was toen...
...lijken en vereten...
...dan waar zij di...
...migen u willen t...
...spreken. En mo...
...treet symptoom...
...zooveel strijd v...
...noodig heb, en d...
...zonder moe...
...maareen w...
...terronde b...
...herof, volk...
...doen. Maar m...